

Работна таблица по отделните аспекти в задължителното социално и здравно осигуряване

Преглед на задължителното здравно осигуряване в България

This contribution was made during the communication between representatives of social partners (Trade union) and the bodies entitled to implement the legislation at national level:

Mrs. Svetla Vasileva – President of FNSZ

Mrs. Asia Goneva – Executive Secretary of CITUB, Chief of Department on Social Security Issues

Mrs. Evgenia Tabakova - EU Regulations and International Agreements Directorate, National Social Security Institute

Mrs. Jermena Vatkova Director, European Affairs and Coordination of Social Security Systems, Directorate National health Insurance Fund – Bulgaria

Aspects	Health insurance; In general	Health insurance; farmer agriculture	Health insurance; worker in agriculture	Health insurance; seasonal worker national	Health insurance; worker from other countries
Risk coverage	sickness	sickness	sickness	sickness	sickness
Insured persons	All residents and citizens	Registered farmers and tobacco producers			
Institution - providing the insurance	National Health Insurance Fund, NHIF	National Health Insurance Fund			
Selfadministration structures; or the like	Health Insurance Act/1998 Health Act National Framework Agreement				
Financing principle	Contributions employees and employers; taxes <ul style="list-style-type: none"> • Compulsory contribution in fundraising • solidarity of the insured persons in redistribution of the fund raised • equality in use of medical healthcare • responsibility of the insured persons of their own health status • self management of the NHIF and transparency and 	The health insurance contribution is simultaneously with the social security contribution paid. Advance payments based on the rate of monthly insurance income but no less than the minimum insurance income			

	<p>public control on the fund spending</p> <ul style="list-style-type: none"> free choice of the insured persons to receive medical care 				
Contribution rate	<p>The health insurance contribution depends on the income is divided between the employer and employee in rate 60:40</p> <p>Benefits in kind 8 % Benefits in cash 3,5 %</p>	<p>In the following year definition of the income according to the percentage of general social insurances</p> <p>8%</p>			
Contribution - who pays for it	<p>Benefits in kind: 3,2% employees; 4,8% employers</p> <p>Benefits in cash: 1,4% employees; 2,1% employers</p>	<p>the health insurance contributions are paid by the self insured person (farmer, tobacco producer)</p>			
Assessment threshold (monthly; annually)	<p>220 € to 1023 €</p>	<p>Financial limits Minimum monthly income 215€ to max. 1023 €</p>			
Waiting time	<p>Benefits in cash: insurance period of 6 months</p>				
Benefits (examples)	<p>Sickness pay</p>				
Level of benefit	<p>70 - 80 % of gross income</p>				
Continuation benefit					

Преглед на задължителното пенсионно осигуряване в България

Аспекти	Пенсионно осигуряване; Общо	Пенсионно осигуряване; Фермери Селско стопанство	Пенсионно осигуряване; Работник в селското стопанство	Пенсионно осигуряване; Сезонен работник Национален	Пенсионно осигуряване; Работник от други страни
Рисково покритие	Доходи в напреднала възраст; инвалидност Чл.4, ал 3, т. 4 от КСО Задължително осигурени за инвалидност поради общо заболяване за старост и за смърт са регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители. Т.е. тези лица са задължително осигурени за пенсия (за осигурителен стаж и възраст, за инвалидност поради общо заболяване и смърт)	Доходи в напреднала възраст; инвалидност	Следват общия режим за пенсионно осигуряване. Доходи в напреднала възраст; инвалидност	Следват общия режим за пенсионно осигуряване. Доходи в напреднала възраст; инвалидност	Доходи в напреднала възраст; инвалидност
Осигурени лица	Всички жители и граждани § 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на КСО „Регистрирани земеделски производители и тютюнопроизводители" са физическите лица, които произвеждат растителна и/или животинска продукция, предназначена за продажба, и са регистрирани по установения ред. – т.е. без оглед на гражданството	Регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители			

Институция – предоставяне на застраховката	Пенсиите (като вид парични обезщетения) се предоставят от Националния осигурителен институт.				
Структури за самостоятелно приложение или други подобни					
Принцип на финансиране	<p>Вноски от служители / работници и работодатели; трансфер от държавния бюджет; дефицит, балансиран от данъци</p> <p>Осигурителните вноски за лицата по чл. 4, ал. 3, т. 4 са за сметка на осигурените лица и се дължат авансово: върху месечен осигурителен доход между минималния и максималния месечен размер на дохода, определен със закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година.</p> <p>Чл. 6, ал. 9</p> <p>Регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители, произвеждащи непреработена растителна и/или животинска продукция, не определят окончателен размер на осигурителния доход за</p>	Авансови плащания			

	тази дейност. Осигурителните вноски за тези лица могат да се изплащат от фондове за подпомагане на земеделските производители по ред, определен от Министерският съвет.				
Размер на вноската	<p>В зависимост от рисковете на работното място</p> <p>РАЗМЕР НА ВНОСКАТА <u>Чл.6, ал.1 от КСО</u> - 17,8 на сто за фонд "Пенсии" за лицата, родени преди 1 януари 1960 г. - 12,8 на сто за фонд "Пенсии" за лицата, родени след 31 декември 1959 г.,</p> <p><u>ОТ ДОХОД</u> Чл. 8, ал. 1, т. 3 от ЗБДОО за 2012 г. Минимален месечен размер на осигурителния доход за регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители е 240 лв.;</p> <p>Чл. 8, ал. 1, т. 4 от ЗБДОО за 2012 г. Максимален месечен размер на осигурителния доход за 2012 г. - 2000 лв.</p>	През следващата година определянето на доходите ще бъде в съответствие с процента на общите социални осигуровки			

Принос – кой плаща за него	<p>за сметка на осигурените лица (чл.6, ал. 7 от КСО)</p> <p>Осигурителните вноски за тези лица могат да се изплащат от фондове за подпомагане на земеделските производители по ред, определен от Министерският съвет.(чл. 6, ал. 9 от КСО)</p>				
Оценка на прага (месечно/годишно)	1023 €				
Време на изчакване	<p>Парични обезщетения:</p> <p>1) <u>за пенсия за осигурителен стаж и възраст</u> -условия за 2012 г.:</p> <p>Мъже – възраст 63 години и 04 месеца и осигурителен стаж 37 години и 04 месеца; Жени – възраст 60 години и 04 месеца и осигурителен стаж 34 години и 04 месеца; Или (мъже и жени) възраст 65 години и 04 месеца и действителен стаж 15 години;</p> <p>2) <u>за пенсия за инвалидност поради общо заболяване – условия:</u></p> <p>А) 50 и над 50 на сто трайно намалена работоспособност/вид и</p>				

	<p>степен на увреждане; Б) осигурителен стаж, придобит до датата на инвалидизирането, а за слепите по рождение и за ослепелите преди постъпване на работа - до датата на заявлението по чл. 94, както следва: 1. до 20-годишна възраст и за слепите по рождение и на ослепелите преди постъпването им на работа - независимо от продължителността на осигурителния стаж; 2. до 25-годишна възраст - една година; 3. до 30-годишна възраст - 3 години; 4. (изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г.) над 30-годишна възраст - 5 години; Инвалидите по рождение и инвалидите с придобита инвалидност до постъпване на работа придобиват право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване при една година осигурителен стаж. Пенсия за инвалидност поради общо заболяване не се отпуска на лица, на които е отпускната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст. 3) наследствена пенсия</p>				
--	--	--	--	--	--

	(при смърт на осигуреното лице) – при условията на чл. 80 – 83 от КСО.				
Доходи (примери)	1) пенсия за осигурителен стаж и възраст 2) пенсия за инвалидност поради общо заболяване 3) наследствена пенсия				
Равнище на доходи	1) <u>За пенсия за осигурителен стаж и възраст</u> Според осигурителният стаж, индивидуалният коефициент (образуван от съотношението на осигурителния доход на лицето спрямо средния осигурителен доход за страната за същия период) и средният осигурителен доход за страната за 12-те месеца, предхождащи месеца през който се отпуска пенсията. 2) <u>За пенсия за инвалидност поради общо заболяване</u> Според осигурителният стаж, индивидуалният коефициент (образуван от съотношението на осигурителния доход на лицето спрямо средния осигурителен доход за страната за същия период), процентът на намалената работоспособност и средният осигурителен доход за страната за 12-те месеца, предхождащи месеца през който се				

	отпуска пенсията. 3) наследствена пенсия – като 1) или 2) – сперед вида пенсия на наследодателя				
Доплащания за прослужено време					

Преглед на нормативната база за осигуряване за безработица в България

Аспекти	Застраховка за риск безработица; Общо	Застраховка за риск безработица; Фермери Селско стопанство	Застраховка за риск безработица; Работник в селското стопанство	Застраховка за риск безработица; Сезонен работник Национален	Застраховка за риск безработица; Работник от други страни
Рисково покритие	Безработица	Безработица	Безработица	Безработица	Безработица
Осигурени лица	Служители и подобни лица регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители не са осигурени за безработица – те са осигурени само за пенсия и по свое желание за за общо заболяване и майчинство (чл.4, ал 3, т. 4 и ал. 4 от КСО)				
Институция – предоставяне на застраховката					
Структури за самостоятелно приложение или други подобни					
Принцип на финансиране	Вноски от служители/ работници и работодатели; държавата плаща на длъжностни лица или други подобни				
Размер на вноската	1 %				
Принос – кой плаща за него	0,4% служители/ работници 0,6% работодатели				
Оценка на прага (месечно; годишно)	1023 €				
Време на изчакване	Минимален осигурителен период: 9 месеца (в рамките на последните 15 месеца)				
Доходи (примери)					

Равнище на доходи	Около 60 %				
Доплащания за прослужено време	В зависимост от осигурителния период				

Преглед на нормативната база за временна неработоспособност, трудова злополука и професионална болест, трудоустрояване, бременност и раждане и отглеждане на дете

Аспекти	Застраховка за трудови злополуки; Общо	Застраховка за трудови злополуки; Фермери Селско стопанство	Застраховка за трудови злополуки; Работник в селското стопанство	Застраховка за трудови злополуки; Сезонен работник Национален	Застраховка за трудови злополуки; Работник от други страни
Рисково покритие	Трудова злополука; професионално заболяване регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители по свой избор могат да се осигуряват и за общо заболяване и майчинство. (чл. 4, ал. 4 от КСО във връзка с чл.4, ал. 3, т. 4 от КСО)	Трудова злополука; професионално заболяване	Трудова злополука; професионално заболяване	Трудова злополука; професионално заболяване	Трудова злополука; професионално заболяване
Осигурени лица	Служители/ работници и подобни лица § 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на КСО „Регистрирани земеделски производители и тютюнопроизводители“ са физическите лица, които произвеждат растителна и/или животинска продукция, предназначена за продажба, и са регистрирани по установения ред. –				

	т.е. без оглед на гражданството				
Институция – предоставяне на застраховката	парични обезщетения за временна неработоспособност (поради общо заболяване и майчинство) се предоставят от Националния осигурителен институт.				
Структури за самостоятелно приложение или други подобни					
Принцип на финансиране	Вноски от работодателите; държавата плаща на длъжностни лица или други подобни Осигурителните вноски за лицата по чл. 4, ал. 3, т. 4 са за сметка на осигурените лица и се дължат авансово: върху месечен осигурителен доход между минималния и максималния месечен размер на дохода, определен със закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година. Чл. 6, ал. 9 Регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители, произвеждащи				

	<p>непреработена растителна и/или животинска продукция, не определят окончателен размер на осигурителния доход за тази дейност.</p> <p>Осигурителните вноски за тези лица могат да се изплащат от фондове за подпомагане на земеделските производители по ред, определен от Министерският съвет.</p>				
<p>Размер на вноската</p>	<p>Варира в зависимост от рисковете</p> <p>РАЗМЕР НА ВНОСКАТА <u>Чл.6, ал.1, т.3 от КСО</u> 3,5 на сто за фонд "Общо заболяване и майчинство"</p> <p><u>ОТ ДОХОД</u> Чл. 8, ал. 1, т. 3 от ЗБДОО за 2012 г. Минимален месечен размер на осигурителния доход за регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители е 240 лв.;</p> <p>Чл. 8, ал. 1, т. 4 от ЗБДОО за 2012 г. Максимален месечен размер на осигурителния доход за 2012 г. - 2000</p>				

	лв.				
Принос – кой плаща за него	0,4% - 1,1 % за сметка на осигурените лица (чл.6, ал. 7 от КСО) Осигурителните вноски за тези лица могат да се изплащат от фондове за подпомагане на земеделските производители по ред, определен от Министерският съвет.(чл. 6, ал. 9 от КСО)				
Оценка на прага (месечно; годишно)					
Време на изчакване	1) ПАРИЧНО ОБЕЗЩЕТЕНИЕ ПОРАДИ ВРЕМЕННА НЕРАБОТОСПОСОБН ОСТ (и при трудоустрояване), ако имат най-малко 6 месеца осигурителен стаж като осигурени за този риск. Изискването за 6 месеца осигурителен стаж не се отнася за лицата, ненавършили 18-годишна възраст. 2) Осигурените лица за общо заболяване и майчинство имат право на ПАРИЧНО ОБЕЗЩЕТЕНИЕ ЗА БРЕМЕННОСТ И РАЖДАНЕ, ако имат 12				

	месеца осигурителен стаж като осигурени за този риск.				
Доходи (примери)	<p>Свързани с работата пътни произшествия; Професионалното заболяване (списък); Други могат да бъдат признати</p> <p>1) ОБЕЗЩЕТЕНИЕ ПОРАДИ ВРЕМЕННА НЕРАБОТОСПОСОБН ОСТ И ПРИ ТРУДОУСТРОЯВАНЕ както и</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обезщетения поради карантина или отстраняване от работа; - Обезщетения за санаторно-курортно лечение; - Обезщетение за гледане на болен член от семейството; <p>2) ОБЕЗЩЕТЕНИЕ ЗА БРЕМЕННОСТ И РАЖДАНЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - обезщетение за бременност и раждане; - обезщетение за отглеждане на малко дете 				
Равнище на доходи	1) Дневното парично ОБЕЗЩЕТЕНИЕ ЗА ВРЕМЕННА НЕРАБОТОСПОСОБН ОСТ ПОРАДИ ОБЩО ЗАБОЛЯВАНЕ се				

	<p>изчислява в размер <u>80 на сто</u> от средnodневното брутно трудово възнаграждение или средnodневния осигурителен доход, върху които са внесени осигурителни вноски за общо заболяване и майчинство за периода от 18 календарни месеца, предхождащи месеца на настъпване на неработоспособността. Същото не може да надвишава средnodневното нетно възнаграждение за периода, от който е изчислено обезщетението.</p> <p>2) Дневното парично ОБЕЗЩЕТЕНИЕ ПРИ БРЕМЕННОСТ И РАЖДАНЕ се определя в размер на <u>90 на сто</u> от средnodневното брутно трудово възнаграждение или средnodневния осигурителен доход, върху който са внесени осигурителни вноски за общо заболяване и майчинство за периода от 24 календарни месеца, предхождащи месеца на настъпване на временната</p>				
--	---	--	--	--	--

	неработоспособност поради бременност и раждане. Същото не може да бъде по-голямо от среднодневното нетно възнаграждение за периода, от който е изчислено обезщетението, и по-малко от минималната дневна работна заплата, установена за страната.				
Доплащания за прослужено време					

http://ec.europa.eu/employment_social/missoc/db/public/compareTables.do?lang=en

Source: Europäische Kommission (2012) MISSOC. Gegenseitiges Informationssystem zur sozialen Sicherheit in den Mitgliedsstaaten der EU, EWR und der Schweiz;

http://ec.europa.eu/employment_social/missoc/db/public/compareTables.do?lang=de; Stand Januar 2012